

«Промисловий безвіз» для України: стан справ та перспективи

Леонід Віткін

доктор технічних наук,

професор кафедри управлінських технологій,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: Vitkin@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0002-0731-1333

У червні 2022 року Україна отримала статус країни - кандидата в члени ЄС. Цьому також сприяло те, що протягом останніх дев'яти років в Україні було адаптоване та імплементоване горизонтальне технічне законодавство ЄС (8 базових законів України та змін до них) і вертикальне законодавство ЄС (понад 100 технічних регламентів, з яких 25, передбачено Додатком III Угоди про асоціацію).

Створено розгалужену мережу акредитованих та призначених органів і випробувальних лабораторій відповідно європейської практики (понад 100 органів та понад 500 лабораторій). Українську систему акредитації визнано на міжнародному та європейському рівні (Україна є членом міжнародних та європейської організації з акредитації IAF, ILAC та EA).

Наказом Національного органу стандартизації України (НОС) від 28 грудня №285 2022 року методом підтвердження було прийнято усі нормативні документи європейських організацій стандартизації CEN/CENELEC (20268 документів) з наданням їм чинності з 31 грудня 2023 року [1].

Прийнято, як національні, усі європейські стандарти, які надають презумпцію відповідності вимогам технічних регламентів з Додатку III Угоди про Асоціацію.

На виконання Програми розвитку еталонної бази України на 2018 - 2022 роки модернізовано та створено понад 20 національних еталонів (усього 83 національні еталони) та до 313 смс-рядків збільшилася кількість звірень національних еталонів з кращими національними еталонами розвинених країн у базі даних Міжнародного бюро мір та ваг. Україна приєдналася до Метричної Конвенції та стала повноправним членом Міжнародної організації законодавчої метрології.

Відповідно до прийнятого законодавства, адаптованого до європейського, уповноваженими органами здійснювався державний ринковий нагляд за безпечністю нехарчової продукції.

У вересні 2021 року Урядом прийнято План заходів, спрямованих на подальше удосконалення вітчизняної системи технічного регулювання на період до 2025 року та повне виконання зобов'язань, передбачених Угодою про Асоціацію у зазначеній сфері [2].

У 2022 році було завершено попередню оціночну місію ЄС щодо готовності інфраструктури якості України до укладення Угоди АСАА. У цілому, було позитивно оцінено стан адаптації горизонтального та вертикального

законодавства, систем стандартизації, оцінки відповідності, метрології, ринкового нагляду.

Водночас, європейськими експертами було висловлено низку зауважень до української інфраструктури якості та її складових. Наразі, українською стороною опрацьовуються рекомендації європейських експертів та забезпечується усунення виявлених недоліків. Очікується, що більшість з них буде усунута до жовтня 2023 року.

Таким чином, для укладання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА або Угода про «промисловий безвіз») між Україною та ЄС за визначеними пріоритетами потрібно першочергово усунути недоліки, виявлені під час попереднього оцінювання української інфраструктури якості європейськими експертами.

Крім того, потрібно провести оцінку негативних наслідків для інфраструктури якості України від повномасштабної агресії РФ та підготувати план невідкладних заходів з відновлення втраченого потенціалу за окремими програмами фінансової та технічної допомоги ЄС.

У подальшому, для набуття повноправного членства в Європейському Союзі Україні у сфері технічного регулювання потрібно забезпечити підготовку та реалізацію Програми повної адаптації українського законодавства до європейського у сфері вільного руху товарів відповідно до зводу правил та норм ЄС (*acquis Communautaire*) та оптимізації української інфраструктури якості на основі потреб української промисловості та досвіду країн-кандидатів в члени ЄС, які набули членства в ЄС, за умови належної технічної та фінансової допомоги з боку Європейського Союзу.

Ключові слова: інфраструктура якості; технічне регулювання; стандартизація; оцінка відповідності; метрологія; ринковий нагляд; Угода АСАА.

Список використаних джерел

1. Наказ Національного органу стандартизації ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» «Про пакетне прийняття європейських нормативних документів CEN/CENELEC» від 28 грудня 2022 року №.285.
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо розвитку системи технічного регулювання на період до 2025 року» від 22.09.2021 року № 1145-р.